

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Koroški Slovenci in njih napredek.

Slovensko ljudstvo ne šteje Bog zna, koliko milijonov ljudi in pri tem še biva po večih kronovinah. To zavira jako njegovo napredovanje, vendar pa se giblje in v novem času napreduje po vseh kronovinah. Kar bode pa našim bralcem gotovoveselo oznanilo, to je napredovanje slov. Korošcev. O tem nam piše izkušen rodoljub iz Celovca tole:

Po slovenskem delu Gorotana veje zdaj drugačen duh, kakor še pred malimi leti. Kdor je občeval z našimi ljudmi pred 10 leti, se čudi, ako danes pride tje, da je mogoče, v tako kratkem času toliko spremeniti. Rodoljubi so bili takrat redki in bili so v deželi steklim psom enako obrajtani, katerim se vsak že iz daljave izogne in tudi, če hoče, kamen vrže za njimi.

Vsi koroški liberalni listi so izlivali svoj strup na te trpine in jih pred ljudstvom tako ogrdili, da bi še berač ne bil vzel kruha iz njihovih rok. Kako je pa danes? Iz Celovca je zginil tisti glasoviti Mačnik, pred kojega peresom se je vse treslo, ki je vso deželo strahoval, posebno pa slovensko duhovščino grdo obiral in smešil. Pobegnil je, ko je na dan prišlo več njegovih sleparij, pustil je ženo in otroke v revščini — pravi izgled liberalca! Poginila sta njegova dva lista, več ne razsaja po „Bauernzeitung“, vse minel!

Iz Beljaka pa sta zginila Lah Foresti in žid Graf, ki sta tam izdajala „Beljaško Uršo“ ali „Deutsche Allgemeine Zeitung“, v nebo povzdigovala nemštvo, čeravno nobeden iz nju ni bil Nemec! Blatila in grdila pa sta slovenstvo in duhovnike! Le en sam list je liberalcem še ostal, ki se imenuje „Freie Stimmen“ in dvakrat na teden pita svoje bralce s svojo budalostjo. Vreduje ga neki Doberniki, čegar oče je bil šolski sluga, doma iz Tinjske župnije, torej čisto slovenske krvi. To pa Doberniku ne brani, da je „Urgermane“ in da poveljuje starega

Viljema in vse pruske glavarje bolj, ko domačega našega cesarja!

Da dokažem, kako neumno in prismojeno ta list piše, navedel bom le en sam slučaj: Pri nas je veliko pomanjkanje duhovnikov. Zato so mil. g. knezoškof vzeli v bogoslovje več čeških bogoslovcev, ker domačih ni. Da bi se pa sčasoma dobilo več domačih duhovnikov, zidajo škof Marijanišče, kjer se bojo koroški dijaki zastoni preskrbovali, samo da obljubijo, po dokončanih latinskih šolah stopiti v bogoslovje. V ta namen se nabirajo doneski vernikov, pa tudi bogateje cerkve so prošene, naj nekaj svojega premoženja prepustijo Marijanišču, saj ljudem cerkev nič ne korist, ako ni duhovnika. List „Freie Stimmen“ pa škofu na vso moč nasprotuje, hišo, ki jo škof zidajo, imenuje „Zwingburg“ in „Zwinguri“, občinam pa svetuje, naj škofu nič ne dajo za zidanje Marijanišča, in ko bi cerkveni ključarji to sklenili, naj občinski zastop vse ovrže.

Človek bi tedaj mislil, da ta list ne mara za domače duhovnike, ker toliko nasprotuje hiši, kjer bi se taki izgojevali. Pred kratkim pa je spisal oster članek zoper škofa, zakaj da jemlje Čehe v bogoslovje, in pisal je tako ostro, da je bil list zasežen. V drugič pa je pogrel isto reč bolj ponižno, in spet škofu očital, zakaj da ne skrbijo za domače duhovnike in zakaj da jemljejo Čehe v bogoslovje. Prašam tedaj vsacega pametnega človeka: Kje je tukaj logika? Ako škof sprejemajo češke bogoslovce, liberalcem ni prav, ako pa zidajo hišo, v kateri hočejo izgojevati domače duhovnike, jim spet ni prav! Kaj in kako naj bi škof storili, da bi bilo tem ljudem prav?

Mi Slovenci smo pa teh čeških bogoslovcev prav veseli. Zdej jih je v semenišču 37 in vsi so iskreni rodoljubi. Nekateri gospodje pa delujejo kot kaplani in so izvrstni možje. Domačih Slovencev pa je v bogoslovju samo sedem. Naši ljudje so prerevni, da bi dajali sinove v šole; nekaj jih je pa tudi to ostrašilo, ker sko-

rej vsi dijaki v Celovškem zraku postanejo liberalci in nemškutarji. Duhovniki nočejo postati in če postanejo kaj drugega, zaničujejo navadno svoj slovenski rod in vlečejo z Nemci. Le sedem slovenskih bogoslovcev, kaj je to za toliko slovenskih župnij? V nevarnosti smo bili ostati brez duhovnikov ali pa dobiti nemške. Ali Bog je za nas skrbel in nam poslal toliko českih mladeničev, ki so vsi vneti za naš narod in se pridno učijo slovenskega jezika in in vsak je naročen na svoj „Mir“, še dva vkup enega nočeta brati, vsak hoče svojega imeti.

Zdaj bom pa še to povedal, kako se razširja po deželi slovenski duh. Rodoljubov je zdaj že lepo število. Duhovniki so vsi vneti za Slovence, pa tudi med kmeti je rodoljubov obilno število. Zdaj imajo že nasprotniki strah in nas pustijo bolj pri miru. Znano Vam je, koliko smo že ustanovili podružnic sv. Cirila in Metoda, pa jih bomo še več, ako Bog da. Veliko je število rodoljubov, ki stojijo v večni vojski za vero, za narod in za pravico, kakor dekani Wieser, Ambrož, župniki Gregor Einspieler, Katnik, Škerbinec, Lutman, Šerviceelj, Peterman, Centrih, Muden, Gradišnik, Pogačnik, Marinič, Šuster, Knaflič, Stöckl, mnogo provizorjev in kaplanov, mnogo posvetnih rodoljubov iz vseh stanov. Pa bolje, da njih imen ne naznamim, akoravno zaslužijo, da jim posvetna hvala ne odje večnega plačila. Enega pa moram vendar še imenovati, ker so češki bogoslovci našim liberalcem tako hud trn v peti, naj Slovenci spoznajo, da se moramo teh Čehov le veseliti, ne pa jih po strani gledati. To je Čeh g. Dragotin Rous; še le pred par leti posvečen, je ustanovil že posojilnice v Dravogradu, na Dječah in v Šmihelju. V Mostiču med Nemci nastavljen vendar le vedno misli na Slovence, ker vidi, da so ti bolj pomoči potrebni, in zdaj snuje posojilnico v spodnji Rožni dolini. On ne misli na kaj drugega, kakor na to, kako bi naredil, da bi se slovenskim kmetom bolje godilo, in premišljuje, kako bi ustanovil kmečke zadruge, da bi naši Slovenci bolje prodajali svoje pridelke: Korošci živino, Štajarci in Dolenjci vino itd. Slovenci imamo še precej takih ljudi, ki znajo lepo pisati, pa malo jih imamo, da bi lepe in dobre misli oživili in vresničili. Gosp. Rous pa je mož dejanja, kakor g. Miha Vošnjak ali g. Ivan Hribar, in takih mož potrebujemo!

Sploh pa se zamore reči, da Gorotan hitro napreduje, bližajo se nam boljši časi. Bog pomagaj še zanaprej!

Poziv in odziv.

„Trkajte, in odprlo se vam bode!“ Pod tem naslovom piše „Šmarčan“ v št. 8 „Slov. Gosp.“ t. 1., ter daje Slovincem nasvete in na-

zore, katerih naj bi se posluževali, da dosežejo pravice, ki jim jih § 19 osnovnih postav zagotavlja.

Članek sploh je hvale vreden, že za tega del, ker vsaj naši sovražniki sprevidijo to, da nam je na tem veliko, da v navedenem § zagotovljene nam pravice ne ostanejo tako rekoč samo „črno na belem“, temveč da se prej ko slej vresničijo in vpeljajo v javno življenje.

A stvar, v čije dosego se navdušuje slovensko občinstvo v članku „Šmarčana“, zdi se mi jako malenkostna, kajti najlepši slovenski grbi in pečati, so brez pomena, dokler v uradih vladajo nemčurji in slovenskemu narodu sovražni možicliji.

Pisatelj teh vrstic pozna trg na slovenskih tleh, ki je obkoljen od naroda, vse skozi za slovensko reč vnetega in tam, dragi bralec, najdeš napise vseh c. kr. uradov utrakvistične t. j. nemško-slovenske, a motiš se, ako misliš, da je v uradih drugače kakor, tam, kjer so razobešeni le nemški napisi. Ako čemo tedaj, kar se tiče c. kr. uradov, priti do enakopravnosti, moramo najprej zahtevati, da se nam namestijo slovenski uradniki; s tem bi se gotovo občinstvu bolj vstreglo, kakor s slovenskimi grbi in pečati, za katerimi se šopirijo nemškutarčki in ko smo si enkrat to priborili, takrat tudi slovenski grbi in pečati ne bodo več daleč.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Vrstice o hmelju.

(Konec.)

Zdaj še pa sušenje. Sušenje je pa posebna reč; ko si že na vihunci svojega pridelka, če ne boš posebno previdno sušil, lahko si z njim ves trud in stroške celega leta in pa ves hmelj pokvariš. Najlepše ga pa posušiš, če ga nimaš veliko in imaš zračne prostore z diljastim podnom. Nasuj ga kaka dva prsta na debelo, ga vsaki dan po dvakrat lepo premešaj in če je vroče vreme, boš imel v štirih dneh dovolj suhega in bo zelen, da ga bo veselje pogledati. Za tem pa ga z nova nasuješ. Če bi ga pa rad bolj naglo sušil, tedaj ga tretji dan na solnce razgrni, pa boš imel tudi lepo suhega.

Tako na zraku sušen hmelj je pa dovolj suh, kedar je v sredi rebro čisto zavenjeno, če se še pa tu in tam v kaki bučki nahaja kako rebro, da še ni dovolj suho, pusti ga še rajši en dan razgrnjenega, kakor da bi ga basal, ker le preveč skušenj uči, kako slabo so ljudje na to opazni in ni čuda, da se ga potem celi žaklji unamejo. Ali ni škoda, da bi bala hmelja, ko bi bil lepo suh, vrgla kakih sto ali še več goldinarjev; ko se pa segreje, težko, če za dvajset goldinarjev se proda ali pa še kupca ne najde.